

اجرای مگا پروژه‌ها در مناطق آزاد الگوسازی در سرزمین اصلی

امروزه مناطق آزاد و ویژه تجاری زیادی در دور تا دور ایران شکل گرفته اند. این مناطق می توانند با امکاناتی که دارند رویکردی جدیدی در اقتصاد کشور ایجاد کنند که از این موارد تسهیل صادرات و واردات از یک سو و ظرفیت بالای گردشگری از سوی دیگر است. در بسیاری از شهرهای مرزی مناطق آزاد تجاری با وجود تعداد زیادی بازارچه بزرگ شکل گرفته اند و در مناطقی مثل کیش و قشم نیز علاوه بر بازارچه‌های بین‌المللی، شاهد انبوه امکانات رفاهی و تفریحی برای توسعه گردشگری هستیم. اما در سال‌های اخیر چه قدر به مناطق آزاد و ویژه تجاری توجه شده و اساساً سازوکار پروژه‌های عمرانی نظیر هتل‌ها و مجتمع‌های بزرگ تجاری در این مناطق چگونه است و رابطه اقتصادی این مناطق با دولت به چه شیوه‌ای است. سوالاتی در این باره را در گفت‌وگو با **مصطفی خانزادی، معاون فنی و زیربنایی دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی** مطرح کردیم.

**** استقلال پروژه‌های عمرانی مناطق آزاد از بودجه دولت**

خانزادی، معاون فنی و زیربنایی دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی درباره پروژه‌های زیر بنایی مناطق و برنامه ریزی‌های صورت گرفته برای آنها به خبرنگار ایننا گفت: منظور از طرح‌های عمرانی در سیستم بودجه ریزی، پروژه‌هایی است که اعتبار آن توسط دولت تامین می شود، در حالی که در مورد مناطق آزاد اینگونه نیست.

وی با بیان اینکه اصطلاح اعتبار عمرانی در بودجه مربوط به پروژه‌هایی است که در حال ساخت است، ادامه داد: از نظر فنی ما پروژه‌هایمان از نگاه عمرانی نیست چون منابع آن توسط خود مناطق آزاد تامین می شوند و به صورت درآمد - هزینه اداره می شوند؛ یعنی خود مناطق بر اساسی که مفاد قانون برای آن تعیین کرده است، درآمدهای لازم را جذب می کند و سپس بر اساس درآمدی که به دست می آورند، هزینه می کنند.

خانزادی یادآور شد: بنابراین مناطق آزاد هم در روند برنامه ریزی و هم در اجرای پروژه‌های عمرانی نسبت به سرزمین اصلی موفق تر اند چرا که به بودجه عمرانی کشور وابستگی ندارند.

وی خاطرنشان کرد: الان در سطح سرزمین اصلی هر زمان که در بحث بودجه جاری کمبود پیش می آید، اعتبارات عمرانی را کاهش می دهند که البته چاره ای نیست. حتی ما گاهی می بینیم که آنچه که از بودجه عمرانی در کشور تحقق پیدا می کند به زیر ۲۵ درصد می رسد که این جای تاسف دارد و برخی زمان ها هم وضعیت اقتصادی خوب می شود که این تحقق بودجه به بالای ۶۰ درصد هم می رسد.

معاون فنی و زیربنایی دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی تصریح کرد: اما در مورد مناطق آزاد بدین گونه نیست و گاهی به طور ۱۰۰ درصد برنامه ای که طراحی می شود تحقق پیدا می کند. لذا به نظر من طرح‌های عمرانی این مناطق هم در برنامه ریزی و هم در اجرای پروژه‌های عمرانی از سرزمین اصلی پیشروتر هستند.

**** کارنامه موفق پروژه‌های عمرانی در مناطق آزاد**

خانزادی در ادامه گفت: پروژه‌های زیربنایی بسیاری در مناطق آزاد وجود دارد که البته منطقه به منطقه فرق می کند. چرا که طرح‌های برخی از مناطق زودتر مصوب شده اند و شکل گرفته اند و بر اساس موقعیت جغرافیایی و قابلیت‌هایی که دارند باید کسب در آمد کنند.

وی افزود: برای مثال، منطقه آزاد کیش از نظر زیرساختی و به لحاظ آبی نسبت به مناطق دیگر بسیار جلوتر است و اگرچه به لحاظ برق دارای مشکلاتی است اما نیاز جدی برق در آن وجود ندارد.

معاون فنی و زیربنایی دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی اضافه کرد: در حالی که برخی مناطق دیگر دیرتر شکل گرفته اند و مشکلات زیر ساختی دارند. اما به طور کلی از نظر زیر ساختی به لحاظ آب، برق، گاز، خیابان و جاده و نظایر آن که این امور به عنوان زیر ساخت توسعه ای محسوب می شوند، این مناطق وضعیت خیلی خوبی دارند و پروژه های بسیاری هم در چند سال گذشته شروع کرده اند و برخی را به پایان رسانده اند.

خانزادی یادآور شد: در همین امسال شاهد دو مراسم افتتاح پروژه های عمرانی بودیم که یکی توسط رئیس جمهور محترم و یکی دیگر هم دو هفته پیش بود که چیزی بالغ بر ۳۰۰۰ میلیارد تومان پروژه از نظر رقم ریالی افتتاح شد.

**** استقلال بودجه باعث موفقیت طرح های عمرانی می شود**

معاون فنی و زیربنایی دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی تصریح کرد: با اینکه هم اکنون بودجه به دبیرخانه می آید و در دبیرخانه تصویب و سپس به سازمان برنامه و بودجه هم اعلام می شود ولی آن حالت عدم وابستگی به بودجه دولتی باعث شده که این مناطق راحت تر بتوانند برنامه ریزی و تصمیم گیری کنند.

خانزادی با ذکر مثالی ادامه داد: همین دو منطقه کیش و قشم که مثال زده شد مدیر عامل و هیات مدیره و شورای معاونین آن اگر تصمیمی بگیرند و دبیرخانه هم موافقت کند به راحتی می توانند کار خود را به مرحله اجرا برسانند ولی در سیستم برنامه ریزی سرزمین اصلی، تصمیمات از شورای برنامه ریزی شهرستان آغاز می شود تا به استان و سپس به وزارت خانه و بعد برای تصویب به سازمان برنامه و بودجه و مجلس برود تا بتوانند یک اقدامی را انجام دهند که این موارد در مناطق آزاد بسیار کوتاه تر انجام می شود.

وی خاطرنشان کرد: به نظر می رسد به عنوان یک الگو می توان این مورد را مدنظر قرار داد که در سایر مناطق کشور هم اگر امکانش باشد این فرآیندها کوتاه تر شود تا شاهد اتفاقات بهتری باشیم.

**** وضعیت پیشرفت پروژه های عمرانی مناطق آزاد**

معاون فنی و زیربنایی دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی با بیان اینکه پروژه های مناطق آزاد به دو بخش تفکیک می شوند، اظهار کرد: یک بخش آن پروژه های دولتی است و یک سری دیگر پروژه های عمران و آبادی است که توسط بخش خصوصی انجام می گیرد.

خانزادی ادامه داد: نکته دیگری که باز می توان آن را برای سرزمین اصلی الگو قرار دهیم آن است در مناطق آزاد به دلیل نوع شکل گیری و قابلیت هایی که دارند حتی پروژه های زیرساختی آن، توسط بخش خصوصی سرمایه گذاری و اجرا می شود.

وی گفت: دو هفته پیش که پروژه های مناطق آزاد و ویژه اقتصادی را افتتاح می کردند، در قشم، مدیرعامل قشم مطرح کرد که چیزی بالغ بر ۲۴۰۰ میلیارد تومان سرمایه گذاری انجام شده که بیش از ۹۸ درصد آن مربوط به بخش خصوصی است.

معاون فنی و زیربنایی دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی با اشاره به اینکه این بسیار کار مناسبی است و رمز موفقیت در دنیا در همین استفاده از روش های نوین در اجراست، افزود: جایی مثل ترکیه که همسایه کشور ما است، چیزی بالغ بر ۷۰ درصد سرمایه گذاری های آن توسط بخش خصوصی و یا حداکثر به صورت مشارکتی یعنی دولت به علاوه بخش خصوصی (مشارکت بخش خصوصی - دولتی) در حال انجام است که متأسفانه در کشور ما کمتر از این نوع روش های نوین تامین مالی مثل B.O.O ، B.O.T و B.L.T استفاده شده و از روش های مدل تامین مالی غیر از منابعی که دولت دارد کمتر به کار گرفته شده است.

خانزادی ادامه داد: آنچه که در مناطق آزاد بیشتر تلاش شده این است که از روش های نوین استفاده شود که البته ما از ایده آل خیلی

فاصله داریم اما از سرزمین اصلی موفق تر بوده ایم.

وی خاطرنشان کرد: بنابراین تعداد پروژه های عمرانی در این مناطق بسیار زیاد است که البته پروژه های کوچک وظیفه ذاتی حاکمیتی ما است که در حال پیگیری است و در آن بحثی نداریم.

**** وضعیت مگا پروژه ها در مناطق آزاد**

معاون فنی و زیربنایی دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی درباره وضعیت پروژه های بزرگ و مگا پروژه ها در مناطق اظهار کرد: پروژه های بسیاری از این دست در حال اقدام است و در همین افتتاح قبلی یک پالایشگاه در قشم افتتاح شد که جزو پروژه های بسیار بزرگ بود و الان در کیش پروژه ترمینال مسافربری فرودگاه ها که یکی از بزرگترین ترمینال های مسافربری محسوب می شود در حال ساخت است که امیدواریم در همین دولت به مرحله بهره برداری و افتتاح برسد.

خانزادی اضافه کرد: در حال حاضر در کیش بیش از ۳۵ هزار میلیارد تومان سرمایه گذاری بخش خصوصی در حال انجام است.

او درباره این رقم گفت: این رقم رقمی نمونه در کشور محسوب می شود و همین الان بیش از ۵۵ هتل چهار و پنج ستاره در حال ساخت است که به لحاظ زیر ساخت بخش گردشگری به عنوان قطب گردشگری بسیار مهم است و همچنین در بخش صنعت هم اتفاقات بسیار خوبی افتاده است.

